

SOCA **RR**ELL

publicació del GOB a Menorca - estiu/tardor 2012 agost/setembre/octubre **núm.87**

Per la Menorca que estimam

Índex

Centre de Recuperació	3
Entrevista: Juan Quetglas	4-5
El cicle de l'aigua a Turmadèn des Capità	6
Animalons: Tudó	7
Fotodenúncia	7
Volta per la Menorca que estimam	8-9
Na Mordala va a la platja	10
Amb perspectiva: Urbanitzar Macarella?	11
Voluntariat: Aina Tejero	12
El GOB ha fet: Curs de custòdia a la UIMIR	13
Amb bon humor	13
Noticiari breu	14
Per apuntar a l'agenda	15

Editorial

TRANSPARÈNCIA I PARTICIPACIÓ

Com si d'una marea cíclica és tractàs, els vaivens de la política ens fan anar cap avant i cap enrere... Als optimistes ens agradaria pensar que tres passes avant i dues enrere, per poder mantenir l'esperit i l'ànim ben alt, cosa que ara per ara es fa ben difícil, però almanco un poc alt per poder afrontar aquest temps que ens toca viure i que molts pensàvem que ja estava superat.

La participació ciutadana i la transparència, tan reclamades i assolides amb l'arribada de la democràcia, tot i que en un grau que podríem dir millorable, són imprescindibles per evitar l'abús de poder. Ara s'han supeditat, amb l'argument de la crisi i gràcies a una majoria absoluta, a un intent de retornar a altres temps en què l'interès econòmic d'uns quants preval sobre els interessos col·lectius de la societat actual i futura.

Però, què volem els menorquins? Què volem els que habitem aquesta illa? És clar que volem que hi hagi futur per a nosaltres i per als nostres fills i filles i, per descomptat, qui pensa que hi pot haver algú que no vulgui fer feina i poder viure amb dignitat? Idò, els del GOB també.

"Els del GOB", com se sol denominar genèricament a aquells que militen en aquesta associació, som persones normals i corrents, amb les mateixes preocupacions i problemes que qualsevol altra, però amb una altra percepció del que significa l'interès general, que és diferent del que entenen en aquest moment els responsables insulars.

En l'editorial del *Socarrell* anterior es cridava a la mobilització, dèiem que la campanya havia començat. En el moment de redactar aquest editorial s'ha acabat una volta a Menorca pel Camí de Cavalls, que ha aplegat devers 1.000 persones i 25 entitats, hem fet una intervenció directa al Ple del Consell Insular i estem a les portes d'una festa el dia 29 de juliol. A la vegada, s'estan mobilitzant amb un grup de juristes que s'han ofert per estudiar l'anomenada norma transitòria que sortirà en breu i a qual la farem front de la millor manera que puguem per evitar que Menorca es posi a la venda.

Defensem l'interès general, la participació i la transparència per damunt dels interessos particulars i --tot i els cants de sirena que alguns Ulisses senten-- no perdem de vista que l'objectiu és arribar a Itaca.

Bon viatge!

DADES BANCÀRIES:

Colonya: compte 2056-0012-21-4102001610

Sa Nostra: compte 2051-0035-68-1004390666

CIF G-07.089.600

S'autoritza la reproducció total o parcial d'aquesta publicació citant-ne la procedència

Camí des Castell, 53

07702 **Maó**

Horari:

Matins de dilluns a divendres de 9.30 a 14.30h

Capvespres de dilluns a dijous de 17.30 a 20h

Telèfon: 971 35 07 62

Fax: 971 35 18 65

www.gobmenorca.com

info@gobmenorca.com

Camí de Maó, 38

07760 **Ciudadella**

Horari: dimecres de 18 a 20 h.

Telèfon: 971 38 63 22

ciudadella@gobmenorca.com

El Centre de Recuperació camina amb pas ferm

Fa poc, el ple del Consell Insular reconeixia la feina del Centre de Recuperació de Fauna Silvestre, però al mateix temps la Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear es desentenia de qualsevol responsabilitat de finançar-lo econòmicament.

Els animals no hi entenen de crisis econòmiques, ni de mals gestors. Ells segueixen patint accidents i circumstàncies adverses que fan que, si no hi intervé algú, perilli la seva vida. Moltes de les causes d'ingrés dels animals al Centre són causades per la nostra manera de viure: accidents amb cotxes o màquines, col·lisions amb esteses elèctriques, polls que abandonen el niu per molèsties, desorientacions per l'enllumenat, animals ferits per caçadors ... No podem deixar d'actuar. El GOB s'esforçarà per mantenir en funcionament el nostre, i únic a tot Menorca, hospital d'animals silvestres.

L'hospital d'animals silvestres funcionarà, perquè no dubtam de la implicació de la societat menorquina. Funcionarà perquè esperam anar augmentant el nombre de persones voluntàries que ens ajudin al manteniment de les instal·lacions, a la recollida dels animals, a la cria de polls orfes...

Funcionarà perquè esperam que augmenti el nombre de persones que amb petites aportacions econòmiques ajudin a cobrir les despeses del funcionament del centre: alimentació, medicaments, personal de cures...

Funcionarà perquè esperam que, malgrat la difícil conjuntura econòmica, empreses modernes, que apliquen polítiques de responsabilitat social, ens ajudin a realitzar la nostra tasca. Al web gobmenorca.com es troben fàcilment les diferents maneres amb què tots nosaltres podem aportar el nostre ajut.

Lithica ens està ajudant molt, com sempre ho ha fet. El Centre de Recuperació s'ubica a la Pedrera de s'Alzina, dins de les Pedreres de s'Hostal que ells gestionen. Hem arribat a un acord perquè el Centre pugui ser visitable pels turistes, cobrant una entrada, el que serviria per obtenir part dels recursos que necessitam per atendre la fauna. Actualment estem reformant les instal·lacions per poder acollir visites, sense que açò impliqui molèsties als animals que s'hi estan recuperant. Aquestes reformes s'estan fent gràcies a l'esforç de molts voluntaris del GOB i també de Lithica. El resultat serà una millora indiscutible per a l'indret únic que és la Pedrera de s'Alzina, que ja per si sola val la pena de veure, i també per al benestar dels animals que hi tenim acollits.

Creiem que és un deure que la societat té amb el medi ambient, i amb la fauna en particular, intentar pal·liar les agressions que la nostra espècie ocasiona. El GOB intentarà fer el possible per assistir els animals amb necessitats d'atenció, però no amagam que per açò necessitam ajuda. La teva ajuda, per començar. ■

L'ENTREVISTA

Juan Quetglas

Juan Quetglas és un biòleg especialista en ratapinyades, membre de la Asociación Española para la Conservación y el Estudio de los Murciélagos (SECEMU). Fill de menorquí i zamorana va començar la seva carrera investigadora als 90 compaginant l'objectiu de consciència als matins amb l'estudi de les ratapinyades de Menorca als capvespres. Més tard, va dedicar la major part del temps a les ratapinyades d'Andalusia encara que intercalant estudis a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. Avui dia fa feina per lliure -vinculat a l'Estación Biológica de Doñana- sobre tot tipus de temes relacionats amb ratapinyades.

D'on et ve aquest interès per les ratapinyades – o quiròpters?

Siempre he tenido interés por todo lo que me rodea. Cuando acabé la carrera de biología había aprendido muchas cosas o sabía cómo podía aprenderlas. Si quería saber de plantas me podía apuntar a una excursión del GOB, para aprender de peces me iba a pescar con mi tío. Si quería saber de bioquímica, en el edificio de enfrente de mi facultad estaba el Centro Nacional de Biotecnología, en el Jardín Botánico los lunes de otoño había reunión de la Sociedad Micológica para aprender de setas. Para pájaros contaba con una guía que hubo en mi casa desde siempre. Para lobos podía ver *El Hombre y la Tierra*, etc.

Pero resulta que para murciélagos no tenía de quién tirar, así que decidí dedicarme a ese nicho que para mí estaba vacío.

Enguany és l'Any Internacional de les Ratapinyades. Quin és l'objectiu?

Es una iniciativa mundial de concienciación. Los murciélagos están presentes en todos los países del planeta excepto Islandia y con sus más de 1.200 especies representan casi un cuarto de todas las especies de mamíferos.

A pesar de su importancia y presencia, es un grupo que no goza de la simpatía de la gente. Con esta campaña se intenta que la gente conozca el fascinante mundo de los murciélagos y que los aprecie.

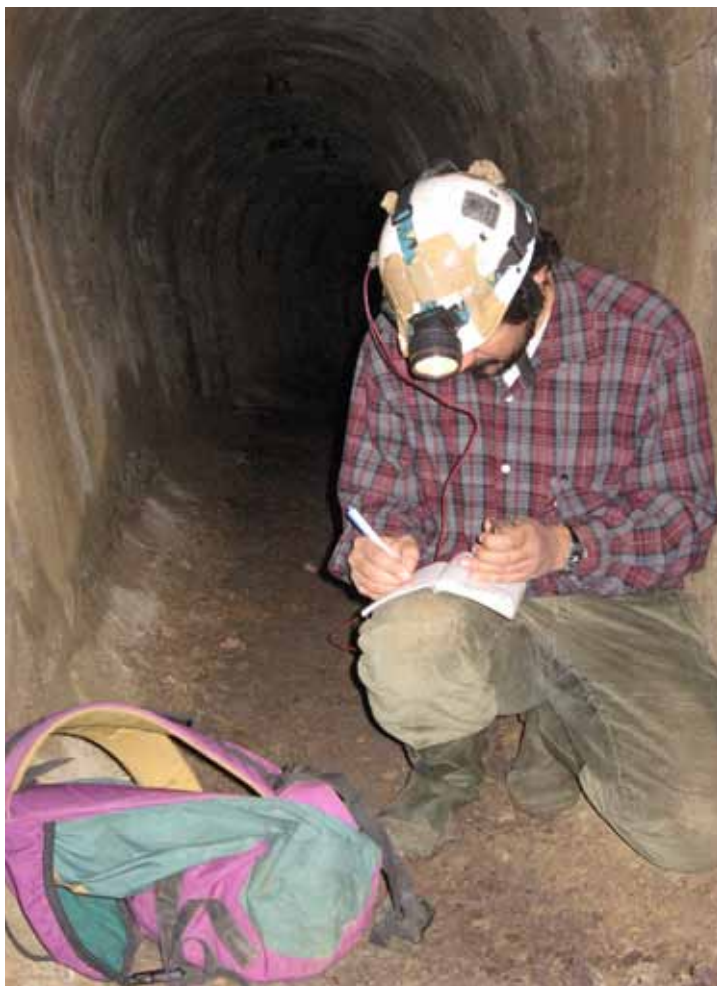
Què hem de saber d'elles per estimar-les una mica més?

Sólo con recordar que son mamíferos como nosotros, creo que ya ganarían algún punto. No son gelatinosos, ni ciegos. Tienen una o dos crías en un solo parto al año a las que abrazan con las alas mientras les dan de mamar. Se rascan detrás de las orejas como hacen los

perros, se lamen como los gatos, y están calentitos y suaves como los hámsters.

Per què són importants per al medi ambient?

Los murciélagos son una parte esencial de un ecosistema sano, especialmente en zonas tropicales donde son polinizadores y dispersores de semillas de muchas plantas. En nuestras latitudes son casi los únicos que siguen cazando insectos cuando los pájaros se retiran.

Al camp amb una ratapinyada de ferradura a la mà.

Juan Quetglas en una xerrada de divulgació.

Un mite que té la gent: poden transmetre la ràbia o d'altres malalties?

Es verdad que algunas especies son portadoras de la rabia, pero se trata de un virus específico de murciélagos, diferente al de la rabia de zorros y perros. Si te muerde un murciélago, igual que si te muerde cualquier animal salvaje, es prudente ir al centro de salud a contar el caso por si consideran oportuno poner una dosis de vacuna, pero no es un peligro real.

Quin sistema s'utilitza per localitzar-les i identificar-les?

Los murciélagos dan unos gritos ultrasónicos (demasiado agudos para el oído humano). Un detector de ultrasonidos es un aparato que transforma los ultrasonidos en sonido audible. Gracias a este aparato y a que cada especie o grupo de especies emite a una frecuencia diferente podemos identificarlos en vuelo. Los detectores son para el que estudia murciélagos como los prismáticos para el que estudia aves.

Si volem observar ratapinyades, quina és la millor manera per fer-ho? I on?

Estando atentos al cielo en las tardes de verano no es difícil. Al caer la noche lo primero que hacen es ir a beber a las piscinas y "safareigs". Luego podremos verlos revoloteando cerca de las farolas comiéndose los insectos atraídos por la luz. Las mejores farolas para esto son las que están en la periferia de los pueblos, porque tienen campo alrededor que es de donde salen los insectos. También podemos oírlos. En Ferrerías ya entrada la noche se oyen muchos murciélagos rabudos. No los podremos ver porque cazan alto, pero si nos fijamos escucharemos unos "chip... chip... chip...". Son ellos.

Per cert, quantes espècies viuen a Menorca i quina és la seva situació? És cert, que n'hi ha una de molt gran?

Se han localizado quince especies. Para una isla de este tamaño es un número alto y que no está cerrado. Hace sólo cuatro años que se ha detectado la última incorporación a la lista, el murciélago ratonero ribereño, una especie que de momento no ha aparecido en el resto del archipiélago. Tenemos desde el murciélago de Cabrera o pigmeo, que con sus cuatro gramos de peso es el más pequeño de Europa, hasta el gran murciélago rabudo, que tiene cerca de medio metro de envergadura, pasando por el murciélago ratonero patudo, que come peces.

Què hem de fer si en trobam una a casa, ja sigui ferida o sana? Com ho podem fer per fer-la sortir?

Lo normal es que se trate de un joven que viva cerca de nuestra ventana y que en sus primeros vuelos se haya desorientado y cansado. Por eso le cuesta encontrar la salida. Hay que cogerlos con cuidado de que no nos muerdan y sacarlos de casa. Si es de día podemos dejarlo en una caja a la fresca hasta que llegue la noche.

Sabem que treballes per a Doñana, però tens previst tornar a l'illa?

Intentamos venir todos los años. De momento la vida nos ha asentado en Sevilla, pero siempre suspiramos por la calidad de vida de Menorca. Profesionalmente también me gustaría, pero ahora mismo estoy involucrado en el seguimiento de las poblaciones de murciélagos cavernícolas de La Rioja. Para el verano que viene me gustaría traer a Menorca la "Noche Europea del Murciélago", que se celebra por toda Europa el último sábado de agosto. ■

El cicle de l'aigua a Turmadèn des Capità. Un exemple d'ecoturisme a l'illa

El lloc de Turmadèn des Capità ha optat des de ja fa molt de temps per un turisme sostenible i respectuós amb el medi ambient. Té el reconeixement d'ecoturisme certificat, el primer a Menorca, i és tot un exemple de bones pràctiques per a la conservació de l'illa. Per la seva situació geogràfica, Turmadèn no disposa d'aigua corrent ni tampoc de cap pou per abastir el lloc. Això ha motivat la recuperació d'un aljub, on s'hi recull tota l'aigua de pluja possible, que és un element indispensable per al lloc. Aquesta aigua, recollida durant la tardor i l'hivern, és ben conservada dins l'aljub i s'administra amb seny per tal de poder passar tot l'estiu amb l'agroturisme a plena ocupació, que arriba fins a deu persones. Però l'estiu és llarg i tot i les recomanacions d'en Fel als seus clients perquè gastessin el mínim d'aigua possible, a vegades es feia curt de reserves. En part també per l'aigua emprada per regar el jardí, tot i ser de planta autòctona i de baix consum d'aigua. Durant tot l'estiu havia de menester devers 25.000 litres, cosa que creava un problema d'abastiment. En l'obsessió d'aquest lloc pel millor

aprofitament de l'aigua, es va decidir la instal·lació d'un filtre verd per poder aprofitar l'aigua resultant per al reg del jardí. Es van col·lectar totes les aigües grises de la casa a un digestor-decantador que fa el tractament primari de la depuració de l'aigua. Després aquesta passa a un filtre verd, que consisteix en un llit de grava de 30 cm de profunditat per 18 metres de llarg amb canyís plantat. L'aigua hi va passant molt lentament, tot donant el temps suficient al canyís per absorbir el màxim de nitrats, coliformes i altres microelements i oxigenar l'aigua. Aquest seria el tractament secundari. Per acabar de millorar-ne la qualitat, l'aigua cau a una petita bassa on hi ha una illa flotant de plantes, que fan el tractament terciari. Aquesta bassa, a més de fer l'última depuració, també serveix de magatzem d'aigua. Aquí s'hi ha instal·lat una bomba connectada al sistema de reg.

En tot aquest procés, des que es recull l'aigua de pluja fins que es torna a la terra, aconseguim tancar el cicle de l'aigua amb un mínim de pèrdues i tenir cura, així, dels aqüífers de Menorca. ■

Tudó (*Columba palumbus*)

Descripció:

El tudó és un ocell de la família dels colòmbrids, és a dir que es tracta d'un tipus de colom, en aquest cas el més gros de tots els que habiten al paleàrtic. A cada costat del coll llueix dues taques clares molt visibles, a l'igual que la banda blanca que té a sobre de cada ala, tret molt útil per identificar-lo quan està volant. El seu cap és lleugerament petit en relació amb el seu cos robust. El pit és d'un color vinós, la part superior del cos gris blavós uniforme amb la part inferior lleugerament més clara i la cua acaba amb una franja negra. Tenint en compte els trets característics no és difícil de diferenciar dels seus parents més semblants, els coloms. De tota manera, al tractar-se d'una espècie molt poc popular sol passar força desapercibuda, ja que es pot barrejar

amb altres coloms i té un comportament similar.

Habitat i distribució:

El tudó s'associa als ambients forestals, d'aquí que també l'anomenin colom de bosc. Sol viure en qualsevol tipus de bosc a la vora de zones obertes com ara prats de pastura o conreus, on troba l'aliment que necessita, les llavors. Amb el temps ha anat colonitzant nous territoris fins a conviure també molt a prop de les persones. Així doncs el podem trobar en parcs, places o jardins urbans i en ambients periurbans com són les urbanitzacions o els complexos turístics, això sí, sempre que hi hagi prou densitat d'arbres on niar i no se'l molesti. Es distribueix per Europa fins a l'Àsia central i el nord d'Àfrica. A Menorca el podem observar durant tot l'any i el seu nombre augmenta a l'hivern amb l'arribada dels exemplars migrats del continent europeu.

Reproducció:

En època de cria els mascles emeten un cant greu i profund que recorda el dels coloms, audible a força distància encara que sigui dins un bosc. El seu vol nupcial es basa en un aleteig ascendent tot repicant les ales sorollosament per tot seguit aturar i davallar planant amb la punta de les ales mirant al cel. Podríem dir, doncs, que dibuixa ones mentre es desplaça pel seu territori. Fa un niu molt senzill, amb uns pocs branquillons, i de vegades es poden veure els ous des de sota; de normal en ponen dos i rarament un. Compensen la baixa producció amb una segona posta. Els polls s'alimenten, amb el cap literalment dins la boca dels adults, d'una mena de llet que els seus progenitors regurgiten. ■

Fotodenúncia

ESPOLI DE FONOLL MARÍ

El fonoll marí és una planta que viu a la costa, on rep la salada de la mar. A Mallorca és molt apreciada com a comestible, una vegada adobada amb vinagre, però les abusives recol·leccions han fet que a aquella illa s'hagi enrarit. Hi ha empreses que es dediquen a recol·lectar fonoll marí a Menorca per exportar-lo a Mallorca. La legislació ho permet, amb certs límits que no sempre es controlen.

Abans que sigui massa tard, el GOB proposa que es prohibeixi la recol·lecció per a usos comercials del fonoll marí silvestre. L'alternativa és potenciar les plantacions, ja que és una planta molt fàcil de cultivar. D'aquesta manera afegim un nou cultiu que ajuda a diversificar la producció agrícola a la vega da que mantenim les poblacions silvestres.

Sacs plens de fonoll marí preparats per embarcar cap a Mallorca.

VOLTA PER LA MENORCA QUE ESTIMAM

L'ullastre de topònims és el motiu de la camiseta de la campanya.

Més de 1000 persones han participat en la volta a l'illa pel Camí de Cavalls, per reivindicar que es mantengui la protecció urbanística dels espais naturals de l'illa. En dos caps de setmana i evitant les hores de ple sol, un manifest ha passejat per espais de gran bellesa gràcies a l'esforç combinat de col·lectius diferents que han caminat per relleus. El darrer dia els caminants arribaven a la seu del Consell Insular, on es van lliurar les seves reivindicacions al president del CIM.

Quan es va saber que les intencions de modificació del Pla Territorial de Menorca incloïen la desprotecció del 20% dels espais naturals protegits de l'illa, molta gent es va començar a preocupar. Calia divulgar aquest tema i implicar la població. Però en un moment de canvis profunds en totes les polítiques, de retallades en moltes matèries i de protestes ciutadanes quasi bé setmanals, no resulta gens fàcil.

Els Escoltes de Menorca van proposar una idea original. Es tractava de fer la volta a Menorca caminant i mirant d'implicar el màxim de gent. La idea ha estat tot un èxit.

El Camí de Cavalls, una senda que exemplifica molt bé una manera de viure i progressar a Menorca, a partir d'usar els seus valors sense consumir-los, ha estat

el fil conductor de la caminada. Dividit en 25 trams, es van buscar col·lectius que es fessin càrrec de guiar un d'aquests trams. La resposta ha estat excel·lent.

Càritas, el Banc del temps, Mercy Menorca, el Gup d'amics per la Sostenibilitat, els simpatitzants del GOB des Mercadal, la Casa de la Mare Terra, l'Associació de Veïns de Ferreries, el professorat de l'IES Biel Martí, Camina Menorca, la CGT, la Plataforma per la solidaritat en temps de crisi, la Protectora d'Animals de Ciutadella, el col·lectiu d'Alumnes de Menorca, l'Agrupament Escolta Federico Pareja, els agrupaments de Sant Antoni Maria Claret i de Sant Bartomeu, la Reserva de la Billetera, el 15-M, l'Associació de Productors d'Agricultura Ecològica, la Federació d'Associacions de Veïns, el grup Estimam Menorca, els Amics de Sant Climent, l'Associació de Veïns des Castell, a més dels

Abraçada a la platja de Macarella.

Algunes etapes van ser molt participades.

A punt d'iniciar el darrer tram cap al Consell Insular.

Escoltes de Menorca i el GOB, van adoptar algun dels trams i van portar el manifest fins a la següent estació de relleu.

Totes les persones participants coincidien que ha estat un esdeveniment molt emotiu i una gran manera de demostrar la possibilitat de sumar esforços individuals per aconseguir fites col·lectives.

També es van fer "Abraçades" conjuntes a les platges de Son Saura del nord i de Macarella (en aquest cas amb participació d'alguns cavalls). Fins i tot una de no prevista a Cala Mitjana, mentre s'esperava el grup de caiacs i de gent que va fer un tram nedant.

LA URBANITZACIÓ NO ÉS LA SOLUCIÓ

El Manifest de la Volta fa esment al desenvolupament diferenciat que ha sabut tenir Menorca, on els paratges preservats, que anys enrere es van voler urbanitzar, s'han acabat convertint en la imatge promocional de l'illa.

No s'ha d'oblidar que l'actual crisi prové de la man-

ca de regulació de l'economia especulativa, que ha crescut en bombolla fins a rebentar. I la gran dependència del sector de la construcció és un dels llastres que ara dificulten la necessària reconversió econòmica. En aquest sentit és bo recordar que, entre el que ja hi ha construït sense usar i el què es pot fer encara damunt terrenys ja programats, hi ha capacitat urbanística per molts anys, de manera que no es veu gens lògic apostar per habilitar nous terrenys per ser urbanitzats.

El manifest reclama la possibilitat de participació de la població en les decisions que es prenguin (cal recordar que l'equip de govern va intentar incorporar les modificacions mitjançant un Decret Llei, que hagués impedit qualsevol possibilitat d'opinar en el procés).

El Pla Territorial Insular, aprovat el 2003, s'ha de revisar i s'hi han de fer les adaptacions que es demostrin que són necessàries. Però no és de rebut que això es vulgui fer sense transparència, ni tampoc no és acceptable que es vulgui emprar l'excusa de la crisi econòmica per facilitar nous desgavells urbanístics. ■

PETIT ECOLOGISTA

NA MORDALA VA A LA PLATJA

Els més petits estan d'enhorabona, el passat mes de juliol finalment va sortir a la llum el conte *Na Mordala, un cranc*. Aquest crustaci és el protagonista de la quarta edició de la col·lecció de contes "Animalons de Menorca" i segueix l'exemple dels seus predecessors; en Punxes, na Trís Tras i en Fosquet.

Na Mordala és un cranc de vorera, d'aquells que tenen entretinguts els fillets mentre els pares prenen el sol a la platja. Amb l'ajuda de na Mordala descobrirem les relacions que s'estableixen entre les persones i els diferents organismes que viuen a la mar i la importància de conservar els ecosistemes marins, tantes vegades desconeguts.

Com sempre, les excel·lents il·lustracions d'Alba Bosch ens porten a aquest món màgic on na Mordala n'és la

protagonista. Els textos són fruit de Montse Bau, del Servei d'Educació Ambiental del GOB Menorca.

L'objectiu principal d'aquest conte és donar a conèixer la mar i les seves amenaces, molt sovint desconegudes pel simple fet de no veure-les amb els nostres propis ulls, a partir d'un dels seus habitants, un cranc, i així crear un sentiment d'estima i de respecte cap a aquest animal i envers la mar en general.

La presentació del conte va anar acompanyada d'una jornada d'activitats a dues platges de Menorca, on es convidà petits i grans a fer escultures d'arena amb els personatges d'aquesta història. Una manera divertida de jugar amb els elements que la mar ens regala i dels quals tan poques vegades en som conscients.

Podeu adquirir el conte de na Mordala a les oficines del GOB Menorca i en altres llibreries de Menorca. ■

Enèsim intent d'urbanitzar Macarella?

Les amenaces d'urbanització d'aquesta platja tan emblemàtica van començar el 1978, quan els terrenys (també els de Macarelleta) es van declarar urbanitzables. Tres anys abans, el 1975, el Consell de Ministres havia declarat Cala en Turqueta com a Centre d'Interès Turístic Nacional.

Davant d'aquests perills, l'any 1978 es va constituir la Coordinadora en Defensa del Territori. Es van recollir firmes i es va convocar una històrica manifestació el dia 11 de novembre a la plaça del Born de Ciutadella. Entre 1.300 i 1.800 persones van acudir a la concentració, provinents de tots els pobles de l'illa. El 1980, Maria Àngels Gornés cantava a Cala en Turqueta i el 1981 s'organitzava un recital de Maria del Mar Bonet en defensa de les cales del sud de Ciutadella.

Les pressions públiques tingueren efecte i l'Ajuntament no va dur a terme l'aprovació inicial del projecte d'urbanització, que la promotora reclamava amb insistència. El tema es va traslladar a la via judicial, amb una sentència favorable a les tesis urbanitzadores, per part de l'Audiència Territorial de Palma el 1983, i un pronunciament final del Tribunal Suprem el 1985 acceptant la competència de l'Ajuntament per no aprovar-lo.

La cosa no acabaria aquí, perquè els promotors de la urbanització comptaven amb importants ressorts dins el partit polític de la dreta. De manera que, quan el

1991 s'aprovava la Llei d'Espais Naturals que va protegir gran part de les zones sensibles de les illes, la finca de Macarella quedava altra vegada sense protecció, malgrat l'estranya osca que mostra el plànol corresponent.

Les intencions urbanitzadores seguien ben vives. El GOB va anar denunciant tots els intents de guanyar terreny per part de la promotora. Les diferents batalles van acabar amb una sentència que condemnava el GOB a pagar un milió de pessetes, la qual cosa es va resoldre amb un multitudinari concert a Ciutadella, on van participar desinteressadament grups musicals de primera línia en aquell moment.

Encara es veurien més intents. La influència dels promotors en la política de Ciutadella era molt gran i protagonitzaria un nou escàndol a mitjans dels noranta per la implicació d'un batle en les maniobres urbanístiques d'aquest indret.

El 2003 el Pla Territorial Insular (PTI) de Menorca protegia finalment Macarella, amb la figura d'Àrea Natural d'Interès Territorial (ANIT), que impedeix la transformació urbanística dels terrenys. Ara, l'any 2012, el nou equip de govern del Consell Insular està intentant eliminar de nou la figura d'ANIT, segons es va anunciar a l'acord del Ple de dia 19 de març. Potser esteim davant l'enèsim intent d'acabar amb el paratge que més vegades ha estat la cara visible de Menorca en les promocions turístiques. ■

La finca no es va declarar ANEI el 1991 a causa de les pressions urbanitzadores.

EL VOLUNTARIAT

AINA TEJERO ORFILA

N'Aina Tejero Orfila ha començat a col·laborar enguany amb el GOB amb molta empena. Participa en el grup de treball de Voluntariat aportant idees, esforç i bon rotllo per tal que el voluntariat sigui una àrea decisiva a l'entitat. Ella és sociòloga i té molta experiència en el món de la participació ciutadana. Va ser l'encarregada de desenvolupar el pla per a les associacions de Menorca i ha estat assessorant les entitats sense ànim de lucre a AELIB durant dos anys. Enguany també s'ha estrenat com a nou membre de la junta directiva del GOB.

Aina, per què vas decidir col·laborar amb el GOB?

Sempre m'ha agradat la feina que fa el GOB i la influència que ha tingut en moments decisius de l'illa (reordenament urbanístic, aigua, custòdia agrària, etc.). Les tasques d'informació, difusió i denúncia que realitza contribueixen al fet que la ciutadania sigui més conscient i responsable amb el seu entorn.

Què n'opina una sociòloga com tu del voluntariat?

Entenc el voluntariat com un acte de participació ciutadana important. És una manera d'estar actiu dins de la nostra societat. Tots i totes hem de ser protagonistes de viure com creiem que és més just. El voluntariat contribueix als canvis i alternatives que volem per a la nostra comunitat. Aporta un gran valor a la nostra qualitat de vida.

Com ha influenciat el voluntariat la teva vida? Tu has tingut la sort de viatjar i col·laborar amb altres associacions de defensa de la naturalesa...

En el passat he tingut la sort de participar com a voluntària a Amèrica Llatina. He estat en comunitats rurals i indígenes. Em van ensenyar molt. Per elles, l'organització i participació dins de la comunitat és una qüestió de supervivència. En la majoria de casos no tenen cap mena de suport institucional i disposen d'uns recursos molt limitats. Llavors, l'organització i la implicació de tothom per treballar en les seves necessitats i millorar les condicions

de vida són un compromís diari. Els resultats són increïbles. El que més em va sorprendre va ser adonar-me que tenim molts més coneixements dels que ens pensem i, per tant, possibilitats de definir nosaltres mateixos la societat. Aquí i en un context de crisi tan profund ens ho hem de creure, podem ser més responsables i actius per provocar els canvis que volem. El que està clar és que no podem viure posant la naturalesa al nostre servei sense límits. No hi ha benestar ni futur possible.

Què fas dins el Grup de Treball de Voluntariat?

Fem feina conjunta perquè el voluntariat es trobi a gust col·laborant amb el GOB. Ens agradaria comptar amb les seves idees i el seu esforç per seguir amb les activitats. La millora i l'adaptació a noves situacions és possible des de l'intercanvi i el diàleg amb totes les persones voluntàries.

Què els diries als joves de la teva edat per tal que col·laboressin amb una entitat com el GOB?

Crec que cadascú ha de trobar l'àmbit de participació que més li agradi i amb el que se senti identificat. Però està en les nostres mans construir un futur més just i sostenible. Ens hem de comprometre i valorar l'illa on vivim. L'organització amb entitats com el GOB és una forma de tenir-ne cura, conèixer-la i fer-la una mica més nostra.

Moltes gràcies Aina! ■

Curs per a conèixer la custòdia agrària

La custòdia agrària cerca l'equilibri entre conservació i viabilitat.

Donar a conèixer la custòdia del territori aplicada a l'àmbit agrari i els seus beneficis sobre els territoris és l'objectiu del curs que s'està organitzant per als propers dies 20, 21 i 22 de setembre en el marc de la Universitat Internacional de Menorca Illa del Rei.

El paisatge mediterrani és un paisatge modelat per la mà de l'home durant mil·lennis, que ha mantingut l'equilibri entre l'activitat humana i la preservació dels valors naturals. S'ha heretat un *patchwork* en moviment, que combina zones de boscos i cultius deixant un mosaic de colors espectaculars. El conegut documentalista Luis Miguel Domínguez serà l'encarregat d'obrir el curs mostrant el valor afegit d'aquest paisatge mediterrani.

Per mantenir i preservar aquest paisatge agrari tan característic del nostre territori, es presenta la custòdia agrària com una estratègia de conservació basada en la correcta orientació de les explotacions agràries. Es pretén recuperar el bon enteniment entre l'activitat agrària i la conservació dels valors naturals, que s'ha distanciat en aquests darrers anys. La custòdia agrària es materialitza a partir d'acords voluntaris i aplica un conjunt de mesures

pactades que ofereixen alhora un benefici econòmic i ambiental.

Existeixen exemples pràctics que demostren la viabilitat econòmica i ambiental de les finques agràries, si aquestes han sabut orientar-se correctament. Durant el curs es donarà a conèixer el treball realitzat per n'Agustí Mercadal sobre l'eficiència d'una finca agroecològica i la seva comparació amb una finca intensiva.

El curs comptarà amb l'experiència de la custòdia del territori als països anglosaxons, amb la participació d'un representant del National Trust, que ens donarà a conèixer el seu funcionament. La mobilització de milers de voluntaris per a la conservació o l'autofinançament són alguns dels temes que es tractaran.

El curs combina aquests continguts teòrics amb visites guiades a finques en custòdia. A més, inclou alguns itineraris per a gaudir de l'illa, com una excursió nocturna o la visita a una zona de litoral verge. Conèixer i estimar el paisatge que ens envolta és fonamental per preservar-lo.

Per a més informació sobre el curs: www.uimir.cime.es ■

AMB BON
HUMOR

Noticiari breu

FESTA DEL GOB

Molt bon ambient a la trobada del 27 de maig a Biniparratx. Anellament d'ocells, conèixer les plantes, la modificació del PTI, la visita de na Malu i en Chepito amb el missatge del Rei de la Terra, un dinar compartir amb diverses coques fetes per madones de finques amb acord de custòdia i una sobretaula amb bones veus i guitarres.

CAMISETES PER LA MENORCA QUE ESTIMAM

Un ullastre carregat de topònims de l'illa, en un dia de tramuntana, és el símbol escollit per a les camisetes de la campanya en defensa del territori. La il·lustració és obra de Carles Alberdi i la camiseta tindrà una doble funció: ampliar els efectes de la campanya i aconseguir fons per sufragar les despeses d'aquesta iniciativa i preparar un front jurídic en defensa dels espais naturals.

TROBADA INTERINSULAR DEL GOB

El passat mes de juny ens vam trobar a Mallorca representants del GOB de totes les illes. Vam celebrar l'assemblea anual, on es van aprovar els comptes i els nous pressuposts. Vam constatar la solidesa de l'associació malgrat la situació econòmica, que ha obligat a reduir els pressuposts a totes les illes. Es va parlar de la necessitat d'animar a la participació i mobilització ciutadana davant les actuals polítiques de desregulació i desprotecció del territori que impulsa el govern Bauzà amb la falsa excusa de la crisi econòmica. D'aquesta situació no en sortirem si no abandonam les pràctiques que ens hi han duit. GOB, l'AgroMaó i el mercat agrari de Ciutadella.

**DIFON EL
SOCARRELL
ENTRE ELS
TEUS AMICS.
REENVIA'LI!**

ES VIVER ESTÀ D'OBRES

Amb motiu del projecte Leader dedicat als filtres verds, fa dos mesos que estan havent-hi canvis importants a Viver. Per poder produir planta aquàtica s'han construït unes noves basses, més grans i millor ubicades. També s'ha construït una bassa per recollir la pluja i així poder tenir un circuit tancat d'aigua per evitar-ne pèrdues. Finalment s'hi instal·larà un petit filtre verd de mostra, per així poder-vos donar una idea més real d'aquesta tecnologia natural de depuració d'aigües grises.

Us convidam a visitar-nos!

CURS DE GUIES AMBIENTALS

Els dies 15, 16, 17, 22, 23 i 24 de novembre hem organitzat el curs de **Guies Ambientals del Camí de Cavalls**. Aquest curs pretén donar informació sobre els valors naturals del Camí de Cavalls a guies turístics, monitors, professors, excursionistes, etc. És un curs teòric-pràctic que versarà sobre diferents aspectes naturalístics del Camí de Cavalls, com poden ser la fauna, botànica, geologia... També tindrà en compte els aspectes normatius a l'hora de fer-ne un ús sostenible. Per a més informació, consulteu amb el GOB.

Per apuntar a l'agenda

■ Aquest estiu us proposem dues coses. La primera, que us animeu a **fer algun tram del Camí de Cavalls**. Després d'haver recuperat l'ús públic, el camí és un dels principals reclams turístics de Menorca, però també és i ha estat un punt de trobada per als que passem a l'illa tot l'any. Per a tots, turistes i residents, el camí és una eina inigualable per conèixer i aprendre a estimar el nostre entorn i el nostre paisatge. Transitar per algun dels seus trams és transitar per un paisatge natural ric i divers, és assaborir sensacions, experimentar vivències, gaudir de l'aire lliure; un camí de vent i de calmes, de sol i de lluna, d'aigua i terrenys secs, de penyals i platges, de barrancs i planes. **Hi ha trams més complicats i d'altres més assequibles**, només es tracta de triar i organitzar la sortida que millor s'adapti a les nostres necessitats i capacitats.

■ La segona recomanació és una eina immillorable per conèixer aquest camí i adquirir més recursos per gaudir-lo. Us proposem visitar **Camí de Cavalls, camí de detalls**, l'exposició que acull el **Centre de la Natura de Menorca** (C/ Mallorca, 2 de Ferreries). La mostra ens apropa a aquesta volta per Menorca que no acaba enlloc però ens porta arreu, apuntant els molts impactes vivencials que podem rebre seguint pausadament aquest sender que enfila tota la diversitat de l'illa. El Centre de la Natura està obert de dilluns a dissabte, de 10.30 a 13.30 i de 17.30 a 20.30 h, i l'exposició es pot seguir en diversos idiomes. Si us atracau al Centre de la Natura, també podreu veure dues mostres més: **Roques, minerals i fòssils. Un passeig de 400 milions d'anys per la història de Menorca i El medi ambient de Menorca**.

■ Ja a les portes de la tardor, reprenem dos clàssics de les excursions que organitza el GOB. D'una banda, continua el programa **A peu**. S'estan preparant excursions guiades per a dos diumenges: **16 de setembre i 7 d'octubre**, sempre de 9.30 a 13.30 h. Consultau el calendari al web del GOB per a més informació.

■ D'altra banda, el dia **23 de setembre** us convocam a una de les sortides més emblemàtiques i concorregudes del GOB, les **excursions per veure plantes**. La costa de ponent, entre cala Blanca i Artrutx, té un aspecte molt àrid i pobre, però entre aquelles roques hi viuen moltes plantes interessants, adaptades a la mar i al vent. Justament a la tardor hi podem trobar alguna sorpresa florida. Ens trobarem a les 9 al Poliesportiu de Ciutadella i s'espera acabar cap a les 13.30. És important anar ben calçat per caminar, tot i que es tracta d'una excursió sense gaire dificultat. No us deixeu, tampoc, la vostra càmera fotogràfica!

■ Dir, també, que l'**UIMIR** inclou enguany un **Curs sobre custòdia agrària**. Del **20 al 22 de setembre** tindrà lloc aquesta iniciativa de formació per conèixer la realitat dels acords de custòdia del territori aplicats a l'àmbit agrari. Inclou contin-

guts teòrics, visites a finques agràries i excursions de natura. Una bona immersió en la recerca de noves fórmules de conservació ambiental i dinamització econòmica. Informació i inscripcions a: www.uimir.cime.es

■ Us recordam, a més, que a l'estiu no s'atura l'**Agromaó**, el mercat agrari setmanal on es poden adquirir productes del camp de Menorca. Aquest mercat no és com els altres, és un mercat de bones pràctiques, ja que les finques que hi participen s'han compromès a desenvolupar una gestió agrària responsable, avalada pel segell d'Agricultura Ecològica, pel Contracte Agrari Reserva de la Biosfera o per un acord de custòdia del territori. L'Agromaó s'instal·la cada **diumenge** entre les 10 i les 14 h a la **plaça Reial de Maó**.

I no oblideu que...

■ **L'Agrobotiga al Centre de la Natura de Menorca**, a Ferreries, està en funcionament amb el mateix horari que el Centre. Si voleu més informació podeu visitar el web a www.gobmenorca.com/agrobotiga.

■ El **Viver de plantes autòctones** està obert els divendres i dissabtes de 10 a 13.30 h. Podeu comprar-hi plantes autòctones, consultar dubtes en relació amb la jardineria sostenible... Us animam a passar-hi! El trobareu entre la carretera de l'aeroport i la carretera general, devora Mestral.

■ Trobareu el **Banc del Temps** cada dijous de 19 a 20h al Molí del Rtei (Camí des Castell, 53 de Maó). Durant l'agost, l'oficina presencial romandrà tancada, però podeu continuar realitzant els vostres intercanvis a bancdeltempmenorca@gmail.com

Per consultar la informació actualitzada, visiteu el nostre web o telefonau a les oficines del GOB.

El trimestre anterior...

L'ARBRE DEL VOLUNTARIAT

A la festa anual del GOB vam voler aprofitar per intercanviar idees i opinions amb els nostres voluntaris. Vam aprofitar la dinàmica de "L'arbre del voluntariat" per demanar als voluntaris què en pensen de la seva col·laboració amb el GOB. Les arrels, el tronc, les branques, les fulles i els fruits foren l'excusa per analitzar el perquè, com, de quina manera i què aconseguim participant amb el GOB.

Va ser molt positiu adonar-nos que els voluntaris senten un gran benestar i satisfacció amb les activitats que desenvolupen dins del GOB. Que troben un sentir col·lectiu, de tots i totes, en voler transformar, canviar i millorar el món i la societat on vivim.

Com ho aconsegueixen? A més de les moltes activitats que realitzen (sembrant, alimentant, construint, dissenyant, debatent, cuidant, llegint, etc.), tenen ganes de conèixer, aprendre i formar-se mitjançant l'intercanvi d'idees i d'experiències que viuen. Poden reflexionar sobre el que es fa i el que es podria fer.

Al mateix temps van ressaltar que participar i sentir-se útils és un esforç i una inversió de temps que finalment els fa sentir bé i amb el bon humor necessari per seguir amb forces per aconseguir un món millor. ■

Foto: Gregori Conill - ECOTONS SCP

Fas falta / Fem falta

Vull fer-me soci/a del GOB Menorca

Nom i llinatges			
NIF		Any de naixement	
Adreça			
Codi Postal		Població	
Província		Telèfon	Mòbil
E-mail			
☐	Vull rebre les notícies per e-mail		
☐	Vull desgravar a l'IRPF		
Domiciliació bancària			
Quota anual		€	
Banc			
Compte			

Quotes mínimes: menors de 16 anys: 16,88 € / de 16 a 25 anys: 25,31 € / de 26 a 64 anys: 56,95 € / de més de 64 anys: 42,19 €

Data ____ / ____ / ____

Signatura

www.gobmenorca.com

info@gobmenorca.com

Camí des Castell, 53. 07702 Maó · Tel. (34) 971 35 07 62, Fax (34) 35 18 65

Camí de Maó, 38. 07760 Ciutadella · Tel. 971 38 63 22